

Nemzetiségi Gála 2014
– Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjak átadása
2014. december 7.
- díjazottak

„Kariatidák” Görög – Magyar Nők Kulturális Egyesület

A „Kariatidák” Görög – Magyar Nők Kulturális Egyesületet tizenöt magyarországi, a görögséghez családirag kötődő lány, asszony és feleség alapította 2001-ben, azzal a céllal, hogy a görög kultúrát, irodalmat, zenét, táncot, gasztronómiát, sportot és a görögség más társadalmi hagyományait ápolja és megismertesse a Magyarországon élő görög származásúakkal és más érdeklődőkkel.

Táncsoportként indultak, majd egy-két év elteltével énekkarrá szerveződtek a tagok. Állandó fellépői a magyarországi görögség ünnepeinek, nemzetiségi rendezvényeinek, valamint más programokon is képviselik a görögséget. Két alkalommal már Görögországban is szerepeltek. A kórus jelenleg 19 tagú, karvezetője: *Stefanidu Janula*.

Az egyesület kulturális tevékenységet is folytat. Havi rendszerességgel rendezi meg a „*Pireusi Esték*” közéleti fórumot, többször jelentetett meg görög-magyar nyelvű falinaptárokat, illetve a magyarországi görögség múltjának különböző epizódjait bemutató kulturális kiadványokat. Mindemellelt kirándulásokkal és helytörténeti séták szervezésével is erősítik az itt élő görög közösséget.

Mohácsi Sokácok Olvasóköre (Citaonica Mohackih Sokaca)

A mohácsi és Mohács környéki sokácnak nevezett horvátok a XVII. század végén feltehetően a mai Bosznia-Hercegovina területeiről húzódtak fel lakóhelyükre. Kultúrájuk, életvitelük jelentősen színesíti Mohács életét, melyben elsősorban az olvasókör tagjainak, a kör munkásságának köszönhető.

A kör 1905-ben alakult *Mohácsi Sokácok Magyar Olvasóköre* néven. Mohácson ez volt az első, nemzetiségek számára létrehozott olvasókör. A 60 taggal alakuló kör néhány év alatt 200 főre emelkedett, tagjai 1936-ban már saját székház építésébe fogtak. Az idősek és a fiatalok együtt vettek részt az olvasókör munkájában. Éveken keresztül apáról-fiúra szállt az ősi hagyományok, táncok, népdalok átörökítése.

A II. világháború idején a nehéz körülmények ellenére is folytak az összejöveteleket, majd 1945 után a belügyminiszter feloszlatta az olvasókört. A szervezet 1992-ben éledt újra *Mohácsi Sokácok Olvasóköre* néven. Visszavásárolták az épületüket és felélesztették a régi hagyományokat. Nagy hangsúlyt fektetnek a horvát nyelv oktatására és a sokác hagyományok ápolására. Napjainkban a 85 fős aktív tagság mellett számos kulturális csoport is működik a kör keretein belül. Gyermektáncsoportnak, játszóháznak adnak helyet, sőt saját tamburazenekarral is büszkélkedhetnek.

Mohács város legrangosabb és legnagyobb érdeklődésre számot tartó rendezvénye a sokác hagyományokra épülő Busójárás. A szokás az egész város ünnepévé vált. 36 busó csoport közül az egyik legnagyobb létszámú ma is az olvasókör, azaz a „Sokáckör” csoportja. A kör tagjai, kulturális csoportjai szülővárosukon túl számos haza is külföldi rendezvényen is képviselik a sokác kultúrát és hagyományokat.

Dr. Sutarski Konrád Bogumił

Dr. Sutarski Konrád Bogumił költő és műfordító, kisebbségi politikus, a magyarországi Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat háromszor megválasztott elnöke.

1990-1992 között a *Budapesti Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ* igazgatója. Az általa kezdeményezett, 1998-ban létrehozott *Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára* irányítója, 2007-2013 között annak igazgatója. Az *EUWP-ben (Europejska Unia Wspólnot Polonijnych)* a lengyel kisebbség bizottságának elnöki tisztségét töltötte be. A *Magyarországi Lengyel Alkotói Fórum* létrehozója. Hozzájárult az *Országos Lengyel Nemzetiségi Iskola*, valamint a *Lengyel Ház* létrejöttéhez, részt vett a *Lengyel légió* megalakulásában, az egyetlen magyarországi lengyel falu, *Derenk* rendbehozatalában.

Állandó támogatásban részesíti a magyarországi lengyel civil szervezeteket.

Íróként, költőként, műfordítóként több tucat nemzetiségi és történelmi könyv, valamint művészeti katalógus szerzője, szerkesztője. A „*Polonia Wegierska*” folyóirat társalapítója, annak 1995-1999 és 2001-2007 között felelős kiadója, 2009-2011 között főszerkesztője.

Irodalmi és közéleti munkásságát Lengyelországban többek között a „*Meritus Patriae*” emlékéremmel, a *Lengyel Köztársaság Érdemrend- Lovagkeresztjével*, a *Nemzeti Oktatási Bizottság Emlékérmével*, a *Kulturális és a Nemzeti Örökség Miniszterének Különleges Díjával* és a *Lengyel Kultúráért* kitüntetéssel, Magyarországon pedig *Bethlen Gábor Díjjal*, *Szent László Díjjal* és *Móra Ferenc Díjjal* ismerték el.

Babavarró Kör, Geresdlak

A gereszlaki babavarró kör 2007-ben alakult azzal a céllal, hogy az eltűnőben lévő német nemzetiségi, egyben a helyi népviseletet és népszokásokat megörökítse. A kör tagjai egykor nemcsak hordták a babákon kicsiben megcsodálható ruhákat, hanem életük nagy részét e megörökíteni kívánt szokások között élték. Munkájukkal az eredeti, aprólékosan kidolgozott népviseletek, szokások és hagyományok megjelenítésére törekednek, életképek formájában. A babák, a népviseletek elkészítésén és bemutatásán túl az egykori falusi élet pillanatképeit, saját gyermek- és ifjúkoruk életképeit elevenítik meg. Valamennyi viseletet, tárgyat autentikus anyagokból készítik. A kör férfi tagjainak számára komoly feladatot jelentett kicsinyített alakban megalkotni mindazokat a ház körüli szerszámokat és eszközöket, amelyek egy-egy megjelenített szokáshoz, munkafolyamathoz hozzátartoznak.

Az országban egyedülálló, összesen 104 babából álló kiállítást már rengeteg iskolás gyermek látta. A tárlatvezetést a babavarró kör tagjai társadalmi munkában végzik. A sok ezer órás munkával elkészült kiállítás egyedi, maradandó és rendkívül értéket hordoz az utókor számára.

A babavarrókör vezetője *Kett Jánosné*, tagjai *Kozma Lászlóné*, *Schunk Miklósné*, *Krikler Antalné*, *Rattig Ádámné*, *Hesz Ádámné*, *Rozmer Ferencné*, *Schulteisz Jánosné*, *Schulteisz József* és *Kett János*.

Roger-Schilling Blaskapelle

A paksi Roger Schilling Blaskapelle 1991-ben alakult. A hagyományos sváb zenét játszó zenekar a magyarországi sváb zenei hagyományok felkutatását, ápolását és terjesztését tűzte ki céljává. Tagjai a csoport 23 éves fennállás alatt számos hazai és külföldi rendezvényen szerepeltek, több rádió-, televízió-, és CD felvétel is készült a zenekarral. Többször felléptek a Budapesti Kongresszusi Központban rendezett *Landesgalan*. Szerepeltek Pécsen az *Európa Kulturális Fővárosa* rendezvényein, valamint a „*Heimatmelodi*” rendezvényeken, Villányban a *Landesart* 15 éves jubileumi fesztiválján, és még sorolhatnánk. Külföldi meghívásoknak eleget téve jártak már Spanyolországban, Görögországban és Franciaországban, de többször megfordultak Németországban is. 2001-ben a Miniszterelnöki Hivatal delegáltjaként részt vettek a 46. „*Bundesschwabenball*”-on, Gerlingenben.

A zenekar rendszeresen részt vesz a német nemzetiségi fúvószenekarok országos versenyein, ahol egyszer harmadik, két alkalommal pedig második helyezést értek el. 2006-ban és 2009-ben kitüntetéses arany minősítést kaptak („*Gold mit Auszeichnung*”). 2008-ban Paks város képviselő testülete a város kulturális, társadalmi életében kifejtett kiemelkedő teljesítményének elismeréseként „PRO URBE” díj kitüntetésben részesítette a zenekart.

Fláre Beás Együttes

Az autentikus, elsősorban beás cigány zenét játszó Fláre Beás együttes több mint 20 éve alakult és napjainkban Veszprém megye cigány folklórájának legkiemelkedőbb képviselője. Számos hazai és nemzetközi művészeti rendezvény, fesztivál közreműködője. Többek között a „*Járjuk együtt*” programsorozat keretében örökítik tovább a cigány néprajz és kultúra elemeit iskoláskorú gyermekek számára. Rendszeres vendégei a kapolcsi Művészetek Völgye Fesztiválnak, a Kiscsősi Pajtafesztiválnak. Résztvevői voltak a MEDIAWAVE Kelet-Törökországi kurdok-lakta területén rendezett, PASSPORT CONTROL elnevezésű

nemzetközi film- és zenei workshopjának.

Tagjai beás cigány fiatalok Devecserből és Borsodpusztáról, akik a kitartó gyakorlásuk eredményeként magas színvonalú zenei élményt nyújtanak a közönség számára. Hangszereik a hagyományos cigányzenére jellemző dallam és ritmushangszerek, gitár, kanna és kanál, melyekkel a kultúrájukban megőrzött ősi dallamvilágot kísérik.

2010-ben az együttes tagjai bebizonyították, hogy nem csak a színpadon, de az életben is példaértékű teljesítményre képesek: zenéjükkel segítettek a vörösiszap katasztrófa sújtotta területeken élő embereknek feldolgozni az elszenvedett veszteségeiket. Sok fiatal az ő hatásukra tanult tovább, választott szakmát, talált munkahelyet.

Az együttes tagjai: *Orsós Ervin* – ének, gitár; *Bogdán Sándor* – kanna, cahan, ének; *Orsós Tibor* – ének, kanál; *Orsós András* – kanna, ének; *Orsik Ferenc* – ének, tambura, gitár.

Szabó Péter

Szabó Péter, immár 81 esztendőes eleki születésű táncos, hagyományőrző, az eleki román tánchagyomány egyik legkiválóbb ismerője és előadója. Családjából hozta magával a tánc és a zene szeretetét. 12 éves gyermekként alapító tagja volt a 1947-ben létrejött *Eleki Román Kultúrcsoportnak*, a későbbi *Eleki Nemzetiségi Néptánc Együttesnek*. Tagja volt az 1972-ben alakult helyi *Pávakörnek*, valamint Vass Lajos felkérésére tagja, szervezője és vezetője az *Eleki Román Hagyományőrző Egyesületnek*. A Pávakör csoportja 1995-től vette fel az *Eleki Román Hagyományőrző Néptánc Együttes* nevet.

A táncegyüttes tagjai az elmúlt 65 évben gyűjtötték és feldolgozták a magyarországi, főként az eleki románság folklórájának legszebb kincseit. Őrzik és továbbadják elődeik zenéjét, táncait, dalait és szokásait. Munkájuknak köszönhetően az eleki joc (ejtsd: zso), a túrkajárás, a lakodalmas, a román legényes tánc nem csak Eleken, hanem az országban és külföldön is ismert fogalmak, ismerik, szeretik, táncolják és tanítják az eleki táncokat.

Szabó Pétert, mint kiemelkedő táncos egyéniséget az 1950-es években rendszeresen keresték fel a néptáncal foglalkozó szakemberek. Dr. Martin György, Tímár Sándor és Halmos Béla mellett vett részt Elek és más falvak románságának zene- és tánc kultúrájának gyűjtésében, kutatásában. Az 1947-es alapítástól kezdve mind a mai napig részt vesz az hagyományőrző együttes munkájában, tevékenységében, vezetésében. Életét a románságnak szentelte, vezetőként nehéz helyzetekben is kitartott csoportja mellett. Kiemelkedő munkájának elismeréseként 1991-ben megkapta a *Népművészet Mestere* címet.

Aszódi Csaba András

Aszódi Csaba András Ecseren született, szlovák gyökerekkel bíró családban. A szülőfalujában eltöltött évek, anyanyelve iránt kialakult szeretete olyannyira meghatározóak voltak számára, hogy felnőttként ő maga fogta össze az ecseri fiatalokat, akikkel megalakították a *Zöldkaszorú „Zeleny Veniec” Hagyományőrző Egyesületet*. Az azonos nevű tánc csoport tagjai között tudhatjuk az alapítót és családját is. E közösség minden lehetőséget megragad, hogy Ecser szlovák hagyományait, vallási szokásait, épített örökségét, mindennapi használati és szakrális tárgyait megőrizze, óvja és felújítsa. Faluházat hoztak létre, melyben a szlovák néprajzi gyűjtemény mellett közösségi teret is kialakítottak a szlovákság számára.

Aszódi Csaba András jelentős szerepet vállalt a Pest megyei szlovák közösség összefogásában. Mint a régió szlovák központjának vezetője, a *Pest Megyei Szlovák Önkormányzat* tagja, az *Országos Szlovák Önkormányzat* elnökhelyettese azon dolgozik, hogy a pilisi és pestvidéki szlovákokat közelebb hozza egymáshoz. Kezdeményezésére alakították meg a *„Dolina” Pestvidéki Szlovákok Regionális Egyesületét*, melynek keretei között immár 20 település munkálkodik kulturális örökségének megőrzésén. Több nemzetiségi témájú publikációja látott napvilágot, következő munkájához a régió épített örökségéről gyűjt anyagot. Jelenleg az *Országos Szlovák Önkormányzat* 2013-ban alakult *Közművelődési Központjának* vezetői tisztségét tölti be.

Szukics Marianna

Szukics Marianna népművelő, irodalom-, valamint szlovén nyelv és irodalom szakos általános iskolai tanár. Népművelőként dolgozott a szentgotthárdi Művelődési Házban, majd az 1990 januárjában megalakult szlovén *Lipa Egyesület* és a *Magyarországi Szlovének Szövetsége* alapító tagjaként és munkatársaként folytatta munkáját. 1991 óta a szövetség keretében létrehozott *Porabje* szlovén nyelvű újság főszerkesztője. 1990-1994 között a Budapesten székelő *Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Közalapítvány* kuratóriumi tagjaként segítette a szlovén nemzetiség életét, identitásának megőrzését, kultúrájának és anyanyelvének ápolását.

Több évtizede nemzetközi rendezvények, programok, tárgyalások, határnyitások tolmácsa. 15 évig volt a *Szlovén Kalendárium* főszerkesztője, számos szlovén nyelvű kiadvány lektora. A szlovén irodalom iránt érzett szeretete és elkötelezettsége révén segítette és ösztönözte a kisszámú rábavidéki író munkáinak megjelentetését szlovén vagy irodalmi tájnyelven. Kezdetől fogva közreműködött az *Irodalom Rába és Mura* cím alatt kiadott könyvek és tanulmányok szerkesztésében és kiadásában. Szukics Marianna méltán vált Magyarországon és Szlovéniában is közismert személlyé. Áldozatos és hozzáértő munkájával sokat tett a magyarországi szlovének irodalmáért és kultúrájáért.

RONDÓ nemzetiségi magazin

A Közszolgálati Televízióban 1994 óta látható a „Rondó” nemzetiségi magazin műsora, mely hat kis létszámú magyarországi nemzetiség, a bolgárok, görögök, lengyelek, örmények, ruszinok és ukránok sokszínű kultúrájába, mindennapjaiba nyújt betekintést.

Az adással kéthetente jelentkező magazin műsorában számos olyan témát kínál, ami nemcsak az adott nemzetiséget, hanem más nemzetiséghez tartozókat és magyarokat is érdekelhet. A műsor kulturális ajánlójában többek között ismertetik a legfrissebb eseményeket, újonnan megjelent könyveket és kiállításokat.